TOETSBLOK 3

Thema 5 & 6

Antwoordmodel voor de docent

THEMA 5

Je eerste bijbaantje bij de Appie

De arbeidsmarkt, je loonstrookje en de cao

THEMA 6

Frietjes, spaarpotjes & het geheim van de bank

Inflatie, geld en de rol van de bank

Leerjaar 2 kader/TL

Alle antwoorden en uitwerkingen bij de lessen en extra rekenopdrachten van dit toetsblok.

Versie november 2026

Antwoordmodel thema 5 — Je eerste bijbaantje bij de Appie

Rekenopdrachten — uitwerkingen

Les 5.2

1. Antwoord: € 41,36 — 8 × 5,17 = €41,36.
2. Antwoord: € 300 — Zonder loonheffing is bruto gelijk aan netto: €300,-.
3. Antwoord: € 552 — 8% van 600 = €48,-. 600 - 48 = €552,-.
4. Antwoord: 14% — (900 - 774) / 900 × 100% = 14%.
5. Antwoord: € 4 — 8% van 50 = €4,-.
6. Antwoord: € 45 — 6 × 7,50 = €45,-.
7. Antwoord: € 288 — 8% van 3600 = €288,-.
8. Antwoord: € 800 — 736 / 0,92 = €800,-.
9. Antwoord: € 94,72 — 4 × 5,92 × 4 = €94,72.
10. Antwoord: € 7 — 10% van 70 = €7,-.

Les 5.4

1. Antwoord: 1,5 uur — 1,25 / 0,85 ~ 1,47, afgerond 1,5 uur.
2. Antwoord: 2,8 uur — 14,50 / 5,17 ~ 2,8 uur.
3. Antwoord: 21,2 uur — 18 / 0,85 ~ 21,18, afgerond 21,2 uur.
4. Antwoord: 17,4 uur — 90 / 5,17 ~ 17,4 uur.
5. Antwoord: € 0,17 — 5,17 - 5,00 = €0,17: in dit verzonnen voorbeeld is het reële uurloon €0,17 hoger dan in 1970. Het nominale loon steeg veel harder (van €0,85 naar €5,17), maar het grootste deel daarvan was nodig om de gestegen prijzen bij te houden.
6. Antwoord: 1.060% — (14,50 - 1,25) / 1,25 × 100% = 1060%.
7. Antwoord: 508% — (5,17 - 0,85) / 0,85 × 100% ~ 508%.
8. Antwoord: 6,1 keer — 5,17 ÷ 0,85 ~ 6,1. Het kaartje werd 11,6 keer zo duur, het loon maar 6,1 keer zo hoog: voor een bioscoopkaartje moet een tiener nu dus langer werken dan in 1970 (in deze voorbeeldgetallen). Bij grote stijgingen vergelijk je zo'n factor beter dan het verschil tussen twee percentages.
9. Antwoord: 3% — 4% - 1% = 3%. Je kunt ongeveer 3% meer kopen.
10. Antwoord: -3% — 2% - 5% = -3%. Je krijgt meer euro's, maar je kunt ongeveer 3% minder kopen.
11. Antwoord: 3 ijsjes — 6,60 ÷ 2,20 = 3 ijsjes. Je verdient meer euro's (nominaal), maar je kunt precies evenveel kopen als vorig jaar (reëel gelijk).

Extra rekenopdrachten

Niveau 2F

1. Antwoord: € 44,95 — 5 × 8,99 = €44,95.
2. Antwoord: 8% — 6,40 / 80 × 100% = 8%.
3. Antwoord: € 90 — 12 × 7,50 = €90,-.
4. Antwoord: € 36 — 8% van 450 = €36,-.
5. Antwoord: 18 — 24 × 0,75 = 18 leerlingen.
6. Antwoord: € 450 — 414 / 0,92 = €450,-.
7. Antwoord: € 119,90 — 10 × 11,99 = €119,90.

8. Antwoord: 25% — (12,50 - 10) / 10 × 100% = 25%.

9. Antwoord: € 124,08 — 4 × 6 × 5,17 = €124,08.

10. Antwoord: € 160 — 8% van 2000 = €160,-.

Oefenbank — modelantwoorden

Les 5.1

1. Leg in je eigen woorden uit wat de arbeidsmarkt is.

Op de arbeidsmarkt zoeken werkgevers personeel en zoeken mensen werk. Het loon is de prijs van arbeid.

2. Wat bepaalt de vraag naar arbeid van een supermarkt zoals de Albert Heijn?

Onder andere de drukte in de winkel: op koopavond of in het weekend zijn er meer klanten en dus meer vakkenvullers en kassières nodig dan op een rustige dinsdagochtend.

3. Noem twee dingen die het aanbod van arbeid van scholieren beïnvloeden.

Bijvoorbeeld: de hoogte van het loon (hoger loon trekt meer scholieren aan) en de hoeveelheid tijd die overblijft naast school en huiswerk.

4. Noem twee factoren die de vraag naar arbeid bij een supermarkt beïnvloeden.

Bijvoorbeeld: de drukte in de winkel (koopavond, weekend) en het seizoen (bijvoorbeeld extra personeel rond de feestdagen).

5. Wat is een productiefactor? Welke productiefactor lever jij met je bijbaantje?

Een productiefactor is iets wat een bedrijf nodig heeft om te kunnen werken, zoals mensen, machines of grondstoffen. Met je bijbaantje lever jij arbeid.

6. Wat is arbeidsmarktdiscriminatie? Geef een voorbeeld.

Je krijgt geen kans op een baan om je afkomst, geloof of geslacht. Bijvoorbeeld: je wordt niet uitgenodigd door je naam.

7. Leg uit waarom het minimumjeugdloon per leeftijd verschilt.

De wet zegt: hoe jonger je bent, hoe lager je minimumloon. Vanaf 21 jaar krijg je het volledige minimumloon. Het idee is dat jonge mensen minder ervaring hebben.

8. Een 16-jarige en een 19-jarige doen precies hetzelfde werk bij dezelfde supermarkt. Is het uurloonverschil eerlijk? Beargumenteer beide kanten.

Er is geen goed of fout antwoord. Eerlijk: het mag van de wet, en jongeren hebben vaak minder ervaring. Oneerlijk: ze doen precies hetzelfde werk, dus waarom minder loon?

9. Leg uit waarom supermarkten juist op zaterdag en koopavond meer bijbaantjes aanbieden dan doordeweeks overdag.

Op zaterdag en koopavond is het druk in de winkel. Dan zijn er meer mensen nodig. De vraag naar arbeid is dan groter.

10. Wat zou er volgens jou gebeuren met het aanbod van scholieren die willen bijklussen, als het minimumjeugdloon flink zou stijgen?

Het aanbod van arbeid wordt groter. Bij een hoger loon willen meer scholieren werken.

11. Waarom kan het aanbod van arbeid door scholieren sterk wisselen tussen schoolperiodes en vakanties?

Tijdens schoolperiodes hebben scholieren minder tijd door huiswerk en lessen, waardoor het aanbod van arbeid lager is. In vakanties is er meer vrije tijd, waardoor meer scholieren beschikbaar zijn om te werken.

12. Een 17-jarige werkt 6 uur. Zoek zijn minimumjeugdloon op in de tabel en bereken zijn brutoloon.

Minimumjeugdloon 17 jaar: €5,92 per uur. 6 × €5,92 = €35,52 bruto.

13. Bedenk twee manieren om te voorkomen dat een AI-systeem bij sollicitaties oneerlijke keuzes maakt.

Bijvoorbeeld: de woonwijk weglaten, en een mens laten controleren wat de robot besluit.

Les 5.2

1. Wat is het verschil tussen brutoloon en nettoloon?

Brutoloon is het loon dat je afspreekt, voordat er iets af gaat. Nettoloon is het geld dat je echt op je rekening krijgt.

2. Wat is loonheffing?

Loonheffing is belasting en premie. Je werkgever houdt dat in op je loon en betaalt het aan de Belastingdienst.

3. Noem drie onderdelen die je op een loonstrookje kunt tegenkomen.

Bijvoorbeeld: brutoloon, loonheffing, nettoloon, gewerkte uren, uurloon en de reservering voor vakantiegeld.

4. Wie draagt de loonheffing af aan de Belastingdienst?

De werkgever houdt de loonheffing in op het brutoloon en draagt dit namens de werknemer af.

5. Waarom houden scholieren met een klein bijbaantje vaak weinig of geen loonheffing in, terwijl volwassenen met een fulltimebaan dat wel doen?

Wie weinig verdient, krijgt korting op de loonheffing. Daardoor gaat er bij een klein bijbaantje bijna niets af. Wie meer verdient, betaalt meer loonheffing.

6. Leg uit wat vakantiegeld is en waarom je dit vaak niet elke maand op je rekening ziet.

Vakantiegeld is minstens 8% van je brutoloon. Je werkgever spaart het voor je op en betaalt het meestal in mei in één keer uit.

7. Leg uit waarom het voor jou nuttig kan zijn om je eigen loonstrookje regelmatig te controleren.

Zo zie je of je het goede loon en het goede aantal uren hebt gekregen. Klopt er iets niet? Dan kun je dat op tijd zeggen.

8. Waarom is het slim om je loonstrookje te vergelijken met je gewerkte uren?

Zo kun je controleren of het aantal uitbetaalde uren overeenkomt met wat je daadwerkelijk hebt gewerkt, en fouten of onderbetaling op tijd ontdekken.

9. Je bruto weekloon is €60,-. Er gaat €3,- loonheffing af. Wat is je nettoloon?

€60,- - €3,- = €57,- netto.

10. Je bruto maandloon is €200,-. Hoeveel vakantiegeld (8%) bouw je op?

8% van €200,- = 0,08 × 200 = €16,-.

Les 5.3

1. Wat is een cao?

Een cao is een lijst met afspraken over werk, zoals loon, werktijden en toeslagen. Werkgevers en vakbonden maken die samen.

2. Wat doet een vakbond?

Een vakbond komt op voor werknemers. Hij praat met werkgevers over de afspraken in de cao.

3. Noem twee soorten afspraken die in een cao kunnen staan.

Bijvoorbeeld: het loon (of de loonschalen), werktijden, toeslagen voor avond- of weekendwerk, en verlofdagen.

4. Wie sluiten er samen een cao af?

Werkgevers(organisaties) en vakbonden.

5. Waarom sluiten werknemers zich aan bij een vakbond?

Om samen sterker te staan bij het onderhandelen over loon en arbeidsvoorwaarden met de werkgever.

6. Gebruik de bron. Is deze uitspraak een feit of een mening? Leg uit.

Een mening: dat hij "minder scholieren kan inroosteren" is een verwachting van de eigenaar, geen bewezen, controleerbaar feit.

7. Mag een cao een lager loon geven dan het minimumjeugdloon uit de wet? Leg uit.

Nee. De cao mag alleen iets extra's geven bovenop de wet, nooit minder.

8. Leg uit waarom individuele werknemers vaak minder onderhandelingsmacht hebben dan een grote werkgever.

Alleen sta je zwak: er zijn genoeg anderen die het werk ook willen doen. De werkgever kan dus makkelijk iemand anders nemen.

9. Leg uit waarom collectief onderhandelen via een vakbond de positie van werknemers kan versterken.

Met een vakbond praten veel werknemers samen met de werkgever. Een werkgever kan niet iedereen tegelijk vervangen. Daarom sta je samen sterker.

10. Waarom kan een cao ook handig zijn voor werkgevers, en niet alleen voor werknemers?

De werkgever hoeft niet met iedere werknemer apart te praten. Alles staat in één cao. Dat scheelt tijd en gedoe.

11. Vergelijk deze mening met die van de supermarkteigenaar (vorige vraag). Beide gaan over het minimumjeugdloon. Welk economisch belang heeft elk van de twee bij hun standpunt?

De scholier wil meer loon, want dat is goed voor zijn eigen portemonnee. De supermarkteigenaar wil geen hogere loonkosten, want dan verdient hij minder.

12. Noem één voordeel van een cao voor werknemers en één voordeel voor werkgevers.

Werknemers: samen staan ze sterker, en iedereen krijgt dezelfde toeslagen. Werkgevers: ze hoeven niet met iedere werknemer apart te praten, alles staat in één cao.

Les 5.4

1. Wat wordt bedoeld met "menselijk kapitaal"?

Menselijk kapitaal is alles wat je weet en kunt, zoals je diploma, een cursus of werkervaring.

2. Geef een voorbeeld van investeren in je eigen menselijk kapitaal.

Bijvoorbeeld: doorstuderen na de middelbare school, een cursus of certificaat volgen, of veel oefenen in een vaardigheid zoals een taal of programmeren.

3. Wat is het verschil tussen nominaal en reëel inkomen?

Nominaal inkomen is het bedrag in euro's. Reëel inkomen is wat je met dat geld kunt kopen (je koopkracht).

4. Wat is inflatie?

Een gemiddelde, aanhoudende stijging van het prijspeil in een land.

5. Noem een voorbeeld van menselijk kapitaal.

Bijvoorbeeld: een diploma, een taalvaardigheid, of werkervaring.

6. Waarom is het belangrijk om bij loonvergelijkingen over een lange periode (zoals 1970 vs. nu) naar het reële inkomen te kijken in plaats van het nominale inkomen?

Prijzen zijn sinds 1970 veel gestegen. Een euro was toen veel meer waard. Daarom kijk je naar wat je met het loon kon kopen, niet naar het bedrag in euro's.

7. Bedenk een risico van investeren in menselijk kapitaal (het is niet altijd een garantie op succes).

Bijvoorbeeld: een opleiding kan minder goed aansluiten op de arbeidsmarkt dan verwacht, of de gemiste inkomsten tijdens het studeren wegen niet altijd op tegen het latere loonvoordeel.

8. Leg uit wat inflatie is en hoe dit de koopkracht van een tienerloon kan beïnvloeden.

Inflatie betekent dat prijzen stijgen. Stijgt je loon minder hard dan de prijzen? Dan kun je minder kopen: je koopkracht daalt.

9. Leg uit wat opofferingskosten zijn bij de keuze om door te studeren.

Als je doorleert in plaats van werkt, loop je nu loon mis. Dat gemiste loon zijn de opofferingskosten.

10. Waarom kan iemands nominale loon stijgen, terwijl zijn koopkracht toch daalt?

Als de prijzen harder stijgen dan je loon. Je krijgt dan meer euro's, maar je kunt er minder van kopen.

11. Een bioscoopkaartje kost €14,50. Je verdient €5,17 per uur. Hoeveel uur moet je ongeveer werken voor een kaartje?

€14,50 ÷ €5,17 ~ 2,8 uur.

Les 5.5

1. Wat is brutoloon?

Het loon vóórdat belasting en premies worden afgetrokken.

2. Wat is nettoloon?

Het bedrag dat je daadwerkelijk op je rekening krijgt, ná aftrek van belasting en premies.

3. Je werkt 10 uur tegen €8,- per uur. Bereken je brutoloon.

10 x €8 = €80,-.

4. Je brutoloon is €120,-, en er wordt €12,- ingehouden. Bereken je nettoloon.

€120 - €12 = €108,-.

5. Waarom is je nettoloon bij een bijbaantje op jonge leeftijd vaak (bijna) gelijk aan je brutoloon?

Bij een klein inkomen krijg je vaak de loonheffingskorting, waardoor er weinig of geen belasting wordt ingehouden.

Antwoordmodel thema 6 — Frietjes, spaarpotjes & het geheim van de bank

Rekenopdrachten — uitwerkingen

Les 6.3

1. Antwoord: € 6 — 1% van 300 = €3. 2% = 2 × 3 = €6,-.
2. Antwoord: € 515 — 1% van 500 = €5. 3% = €15 rente. 500 + 15 = €515,-.
3. Antwoord: € 80 — 1% van 1.000 = €10. 8% = 8 × 10 = €80,-.
4. Antwoord: € 180 — 12 × 15 = €180,-.
5. Antwoord: € 660 — 10% van 600 = €60 rente. 600 + 60 = €660,-.
6. Antwoord: € 4 — Bank A: 1,5% van 800 = €12. Bank B: 2% van 800 = €16. Verschil: €4,-.
7. Antwoord: 12 maanden — 240 ÷ 20 = 12 maanden.

Extra rekenopdrachten

Niveau 2F

1. Antwoord: 60% — (3,20 - 2,00) / 2,00 × 100% = 60%.
2. Antwoord: 2,5% — (2050 - 2000) / 2000 × 100% = 2,5%.
3. Antwoord: 7,1% — (120 - 112) / 112 × 100% ~ 7,1%.
4. Antwoord: € 10 — 500 × 0,02 = €10,-.
5. Antwoord: 2,5 procentpunt — 4,5 - 2 = 2,5 procentpunt.
6. Antwoord: € 420 — 400 × 1,05 = €420,-.
7. Antwoord: € 3.800 — Bij de lening ontstaat €5.000,- nieuw giraal geld; bij de aflossing verdwijnt €1.200,-. Er is nog 5.000 - 1.200 = €3.800,-.
8. Antwoord: € 88 — 80 × 1,10 = €88,-.
9. Antwoord: € 1 — 40 × 0,025 = €1,-.
10. Antwoord: 4% — (52 - 50) ÷ 50 × 100% = 4%.

Oefenbank — modelantwoorden

Les 6.1

1. Leg uit wat 'inflatie' betekent, in je eigen woorden.

Inflatie betekent dat bijna alle prijzen stijgen, en dat dat blijft doorgaan. Met hetzelfde geld kun je dan minder kopen.

2. Wat is koopkracht?

Koopkracht is wat je met je geld daadwerkelijk kunt kopen: hoeveel goederen en diensten je voor een bepaald bedrag kunt aanschaffen.

3. Gebruik de grafiek. Met hoeveel euro is de prijs van een portie friet tussen 2000 en 2025 gestegen?

€3,50 - €1,50 = €2,00 gestegen.

4. Hoe meet het CBS de inflatie? Gebruik het woord boodschappenmandje.

Het CBS houdt bij wat een denkbeeldig boodschappenmandje met honderden producten kost. Kost het mandje meer dan vorig jaar, dan is dat de inflatie.

5. Waarom is "één product wordt duurder" niet hetzelfde als inflatie?

Bij inflatie worden bijna alle producten duurder. Als één product duurder wordt, bijvoorbeeld door een tekort, is dat nog geen inflatie.

6. Je loon stijgt met 2%, de inflatie is 3%. Stijgt of daalt je koopkracht, en waarom?

Je koopkracht daalt. De prijzen stijgen harder (3%) dan je loon (2%). Je kunt dus minder kopen.

7. Je loon stijgt met 4%, de inflatie is 2%. Wat gebeurt er met je koopkracht?

Je koopkracht stijgt, omdat je loon harder stijgt dan de prijzen: je kunt met je hogere loon relatief meer kopen dan voorheen.

8. Leg uit waarom spaargeld op een rekening met lage rente bij inflatie in waarde kan dalen, ook al staat het bedrag in euro's vast.

Het bedrag op je rekening blijft gelijk, maar alles wordt duurder. Je kunt er dus steeds minder mee kopen.

9. Gebruik dezelfde grafiek. Bereken de procentuele stijging van de frietprijs tussen 2000 en 2025.

(3,50 - 1,50) / 1,50 × 100% ~ 133%.

10. Een frietje kostte vorig jaar €3,- en kost nu €3,15. Met hoeveel euro is de prijs gestegen? En met hoeveel procent?

€3,15 - €3,- = €0,15. €0,15 ÷ €3,- × 100% = 5%.

11. Waarom vindt de ECB een beetje inflatie (ongeveer 2%) normaal, maar heel veel inflatie slecht?

Een beetje inflatie is normaal. Bij heel veel inflatie wordt je geld (en je spaargeld) snel minder waard: je kunt er steeds minder mee kopen.

Les 6.2

1. Noem de drie functies van geld.

Ruilmiddel, rekenmiddel en oppotmiddel.

2. Leg de functie 'rekenmiddel' van geld uit in je eigen woorden.

Geld geeft de waarde van heel verschillende producten en diensten weer in dezelfde eenheid, waardoor je ze onderling makkelijk kunt vergelijken.

3. Wat is chartaal geld?

Chartaal geld is fysiek geld: munten en bankbiljetten.

4. Wat is giraal geld?

Giraal geld is geld op een bankrekening, dat alleen digitaal bestaat, zoals bij pinnen of internetbankieren.

5. Waarom is ruilen zonder geld lastig? Gebruik het voorbeeld van de taart en de koptelefoon.

Je moet iemand vinden die een koptelefoon heeft én precies jouw taart wil. Dat is heel moeilijk. Met geld kun je gewoon betalen.

6. Waarom is de oppotfunctie van geld extra gevoelig voor inflatie?

Gespaard geld blijft hetzelfde bedrag. Maar bij inflatie worden de prijzen hoger. Later kun je er dus minder mee kopen.

7. Geef een voorbeeld waarin geld tegelijk als ruilmiddel én als rekenmiddel functioneert.

Bijvoorbeeld: je betaalt €12,- voor een bioscoopkaartje. Het geld dient als ruilmiddel (je krijgt er het kaartje voor), en tegelijk als rekenmiddel (de prijs van €12,- laat zien hoeveel het kaartje waard is, vergelijkbaar met andere producten).

8. Leg uit waarom ruilhandel (zonder geld) in een grote, moderne economie niet praktisch zou werken.

Je moet dan steeds iemand vinden die precies heeft wat jij wilt, én die wil wat jij hebt. Met miljoenen mensen en producten is dat bijna onmogelijk.

9. Je zet elke maand €20,- apart voor een concertkaartje. Welke functie van geld gebruik je? Leg uit.

Oppotmiddel: je bewaart het geld om het later uit te geven.

Les 6.3

1. Wat is het verschil tussen een betaalrekening en een spaarrekening?

Een betaalrekening gebruik je voor dagelijks geld: je loon of zakgeld komt erop en je betaalt ermee. Op een spaarrekening zet je geld dat je niet meteen nodig hebt. Daar krijg je rente over.

2. Wat is rente? Leg uit wat rente is bij sparen én bij lenen.

Bij sparen is rente de beloning die je van de bank krijgt. Bij lenen is rente de prijs die je aan de bank betaalt voor het lenen.

3. Wat betekent het saldo van je rekening?

Het saldo is het bedrag dat op dat moment op je rekening staat.

4. Een bank gaat failliet. Ben je dan al je spaargeld kwijt? Leg uit.

Nee. Tot €100.000 per persoon per bank krijg je je geld terug. Dat regelt het depositogarantiestelsel van De Nederlandsche Bank.

5. Gebruik de bron. Waaraan kun je zien dat dit bericht waarschijnlijk van oplichters komt? Noem twee dingen.

Bijvoorbeeld: het bericht maakt haast ("vandaag"), er staat een link in naar een vreemde website, en een bank vraagt nooit via een sms om op een link te klikken of codes in te vullen.

6. Je hebt €400,- op je spaarrekening. De rente is 2% per jaar. Hoeveel rente krijg je na één jaar? Gebruik het stappenplan.

1% van €400 = €4. 2% = 2 × €4 = €8,- rente.

7. De spaarrente is 2%. De inflatie is 3%. Kun je na een jaar meer of minder kopen met je spaargeld? Leg uit.

Minder. Je spaargeld groeit met 2%, maar de prijzen stijgen met 3%. De prijzen stijgen dus harder dan je spaargeld: je koopkracht daalt.

8. De rente op lenen is hoger dan de rente op sparen. Leg uit waarom een bank dat zo doet.

De bank betaalt spaarders een lage rente en krijgt van leners een hogere rente. Van het verschil betaalt de bank haar kosten en maakt ze winst.

9. Iemand biedt je €200,- als hij een week jouw pinpas en pincode mag gebruiken. Waarom moet je dat nooit doen?

Dan ben je een geldezel. Criminelen gebruiken jouw rekening om gestolen geld weg te sluizen. Dat is strafbaar: jij krijgt de schuld. Je kunt een straf krijgen, je moet het geld vaak terugbetalen en je krijgt jarenlang moeilijk een rekening of lening.

10. Je leent €500,- en betaalt 10% rente per jaar. Na één jaar betaal je alles terug. Hoeveel betaal je in totaal?

10% van €500 = €50 rente. In totaal betaal je €500 + €50 = €550,-.

11. Noem drie dingen die je doet om veilig te bankieren.

Bijvoorbeeld: je geeft nooit je pincode of inlogcodes aan iemand anders, je klikt niet op links in berichten die van je bank lijken te komen, je belt bij twijfel zelf je bank, en je leent je pinpas nooit uit.

Les 6.4

1. Wat is het hoofddoel van de Europese Centrale Bank (ECB)?

De prijzen stabiel houden: ongeveer 2% inflatie per jaar.

2. Wat betekent prijsstabiliteit als doel van de ECB?

Een lage, stabiele inflatie van gemiddeld ongeveer 2% per jaar op de middellange termijn.

3. Wat gebeurt er meestal met lenen als de ECB de rente verhoogt?

Lenen wordt duurder voor banken, bedrijven en consumenten.

4. Wat is werkloosheid?

Werkloosheid: mensen die willen werken, maar geen baan hebben.

5. Leg uit hoe een renteverhoging door de ECB kan helpen om inflatie af te remmen.

Bij een hogere rente wordt lenen duurder en sparen levert meer op. Mensen en bedrijven geven minder uit. Daardoor stijgen de prijzen minder snel.

6. Wat gebeurt er meestal als de ECB de rente verlaagt?

Lenen wordt goedkoper, mensen en bedrijven geven eerder geld uit of investeren, wat de economie stimuleert (maar het risico op hogere inflatie kan vergroten).

7. Welk risico loopt de ECB als zij de rente flink verhoogt om inflatie te bestrijden?

De economie kan te veel afremmen. Bedrijven verkopen minder en nemen minder mensen aan. Dan kan de werkloosheid stijgen.

8. Leg uit waarom een renteverlaging het risico op hogere inflatie kan vergroten.

Bij een lage rente is lenen goedkoop. Mensen en bedrijven geven dan meer uit. Als er veel meer wordt gekocht, kunnen de prijzen sneller stijgen.

9. De economie groeit bijna niet en veel mensen zijn werkloos. Zal de ECB de rente eerder verhogen of verlagen? Leg uit.

Verlagen. Dan wordt lenen goedkoper, mensen en bedrijven geven meer uit, en de economie krijgt een duwtje.

Les 6.5

1. Wat is koopkracht?

Wat je met je geld daadwerkelijk kunt kopen.

2. Een product kostte vroeger €2,- en kost nu €3,-. Is dit een prijsstijging of -daling?

Een prijsstijging.

3. Bereken: een frietje kostte €1,50 en kost nu €2,25. Met hoeveel euro is de prijs gestegen?

€2,25 - €1,50 = €0,75.

4. Bereken de procentuele stijging: een product kostte €1,50 en kost nu €2,25.

(2,25 - 1,50) / 1,50 x 100% = 50%.

5. Waarom kan een prijs in euro's stijgen, terwijl je koopkracht toch gelijk blijft?

Als je loon net zo hard stijgt als de prijzen, kun je met je nieuwe (hogere) loon nog steeds evenveel kopen als voorheen — de koopkracht blijft dan gelijk, ondanks de prijsstijging.